

HØJESTERETS DOM

afsagt tirsdag den 15. august 2023

Sag BS-35603/2022-HJR
(1. afdeling)

A
(advokat Anni Nørgaard Clausen)

mod

Forsikringselskabet Privatsikring A/S
(advokat Martin Laursen)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Aarhus den 3. maj 2021 (BS-26219/2019-ARH) og af Vestre Landsrets 7. afdeling den 14. januar 2022 (BS-20416/2021-VLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Hanne Schmidt, Jan Schans Christensen, Kristian Korfits Nielsen, Jørgen Steen Sørensen og Mohammad Ahsan.

Sagen er behandlet skriftligt, jf. retsplejelovens § 387.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Anbringender

A har supplerende anført navnlig, at bilen var i brug som trafikmiddel på uheldstidspunktet. Ved vurderingen heraf har det ikke betydning, om bilens motor måtte have været slukket og nøglerne taget ud af tændingslåsen. Det centrale er, at uheldet skete i forbindelse med, at bilen lige var standset, og personer i bilen var i gang med at forlade denne.

Der er i ældre retspraksis en klar linje, hvorefter skader pådraget i forbindelse med døråbning eller dørlukning af motorkøretøjer, som er standset, er omfattet af den bestemmelse om skærpet erstatningsansvar, som i dag findes i færdselslovens § 101. Denne praksis omfatter også situationer, hvor motoren er slukket. Der henvises til UfR 1958.1035 Ø, UfR 1961.43 H og UfR 1963.672 Ø.

Det følger også af praksis fra Ankenævnet for Forsikring, at åbning af bildøre, der forvolder skade på personer eller en anden bil eller cykel, er omfattet af færdselslovens § 101.

Den retspraksis, som Privatsikring har henvist til, kan ikke begrunde, at bilen i det foreliggende tilfælde ikke kan anses for at have været i brug som trafikmiddel på uheldstidspunktet.

Der er tale om et færdselsuheld omfattet af færdselslovens § 101, stk. 1. Højesterets dom i UfR 2011.760 betyder i den forbindelse ikke, at der gælder et generelt krav om, at der skal være tale om et kørselsmæssigt usædvanligt forhold. Begrebet kørselsmæssigt usædvanligt fremgår i øvrigt ikke af ordlyden af eller forarbejderne til færdselsloven.

Der foreligger en righoldig praksis fra domstolene og Ankenævnet for Forsikring, der fastslår, at hændelser med bildøre, der forårsager skader på personer eller ting, skal betragtes som færdselsuheld. Forsikringsselskaberne har som følge heraf udviklet en praksis, hvorefter denne type skader anerkendes uden, at der foretages en nærmere prøvelse af hændelsens kørselsmæssige sædvanlighed. Det er i den forbindelse uden betydning, om skaderne påføres en passager eller en udefrakommende cyklist, fodgænger eller en anden bil.

Hvis Højesteret måtte finde, at der i nærværende sag gælder et krav om, at der skal foreligge et kørselsmæssigt usædvanligt forhold, gøres det gældende, at kravet er opfyldt.

Skaden i nærværende sag skete ved, at A fik en bildør i hovedet, hvilket går ud over, hvad man som passager må påregne, når man lader sig transportere med en bil. Man må forvente, at en anden passager orienterer sig ind i bilen, før den pågældende lukker døren. Skaden var således ikke påregnelig, hvorfor der var tale om en kørselsmæssigt usædvanlig hændelse.

Forsikringsselskabet Privatsikring har supplerende anført navnlig, at det objektive ansvar i færdselslovens § 101, stk. 1, er en undtagelse til dansk rets almindelige erstatningsregler. Der er grundlag for at fortolke bestemmelsen indskrænkende, så det objektive ansvar alene gælder for det tiltænkte kerneom-

råde for bestemmelsen, hvilket er de uundgåelige farlige egenskaber ved motordrevne køretøjer. Bestemmelsen har aldrig skullet yde en særlig beskyttelse af skadelidte, der kommer til skade på andre måder, jf. færdselslovens § 102.

For at en given ulykke betragtes som et færdselsuheld i lovens forstand, kræves det bl.a., at det motordrevne køretøj på uheldstidspunktet var i brug som trafikmiddel, jf. UfR 2004.1472 H og UfR 2016.2345 H, og dernæst at skaden skete ved et forhold, der kan karakteriseres som kørselsmæssigt usædvanligt, jf. UfR 2011.760 H.

Et parkeret motorkøretøj er som udgangspunkt ikke i brug som trafikmiddel, hvorfor en skade forvoldt af dette ikke er omfattet af det objektive ansvar. En skade forårsaget af et parkeret motorkøretøj kan ikke anses for at være udløst af de uundgåelige farlige egenskaber ved motorkøretøjet.

Praksis viser, at selv ganske korte parkeringer eller midlertidige standsninger bringer køretøjets brug som trafikmiddel til ophør. Der henvises til UfR 1972.959/1 H, UfR 2004.1472 H og UfR 2016.2345 H.

I denne sag var bilen ikke i brug som trafikmiddel på uheldstidspunktet. Føreren havde parkeret bilen på lovlig og sædvanlig måde ved tankstationen. Hun havde slukket motoren og trukket nøglen ud. Hun steg derefter ud af bilen og lukkede døren efter sig, og hun var på vej hen mod tankstationens butik, da ulykken skete. Føreren havde med andre ord helt forladt bilen. I ulykkesøjeblikket var der dermed tale om en slukket og parkeret bil uden fører på førersædet, som ikke længere var i brug som trafikmiddel. Dermed er skaden ikke omfattet af det objektive ansvar, og der må allerede derfor ske frifindelse.

Det kræves under alle omstændigheder, at der skal være sket noget kørselsmæssigt usædvanligt, før der er tale om et færdselsuheld omfattet af færdselslovens objektive ansvar. Dette opstilles som et generelt krav i UfR 2011.760 H og gælder således ikke kun i tilfælde, hvor passagerer i busser kommer til skade. Udtrykket er da også anvendt i efterfølgende landsretspraksis, der ikke angår skader på passagerer eller tilskadekomst i busser, jf. f.eks. FED 2014.53 V og UfR 2020.3276 V.

Hvis en skade ikke har nær tilknytning til de forhold, der gør kørsel med motorkøretøjer særligt farlig, er det ikke et færdselsuheld. En skade på grund af en lukket dør kan indtræde mange steder. En dør er ikke en del af de uundgåeligt farlige egenskaber, der er særlige for motordrevne køretøjer, og som begrunder en særlig beskyttelse. Uheldet kunne lige så godt være sket i en hvilken som helst bygning. Der er derfor ikke noget grundlag for at betragte skaden som forvoldt ved et færdselsuheld.

Retsgrundlaget

Færdselslovens § 101, stk. 1, er affattet således:

”Den, der er ansvarlig for et motordrevet køretøj, skal erstatte skader, som køretøjet volder ved færdselsuheld eller ved eksplosion eller brand, der hidrører fra brændstofanlæg i køretøjet.”

Bestemmelsen fik den nugældende affattelse ved lov nr. 495 af 27. november 1985 om ændring af færdselsloven, der bygger på betænkning nr. 1036/1985 om erstatning og forsikring for skader opstået ved benyttelse af motordrevne køretøjer.

Forud for den nævnte lovændring gjaldt der et præsumptionsansvar. Af betænkning nr. 1036/1985, side 15, fremgår bl.a. følgende om baggrunden for, at præsumptionsansvaret i sin tid blev indført på området:

”Allerede i den første danske færdselslov af 1903 blev der fastsat særlige regler om erstatning for skade forvoldt ved kørselsuheld med motordrevne køretøjer... Formålet med loven var – på grund af den særlige risiko for alvorlige uheld, som brugen af motordrevne køretøjer frembyder – med hensyn til de i bestemmelsen nævnte skader at ændre de almindelige regler om bevisbyrden for ansvarspådragende adfærd, således at der blev opstillet en forhåndsformodning for skyld – det såkaldte præsumptionsansvar – mens loven i øvrigt skulle henvise til de almindelige erstatningsregler”.

Af den nævnte betænkning side 38 f. fremgår om gældende ret forud for indførelsen af det objektive ansvar bl.a.:

”3.2.3. Trafikskade.

Efter færdselslovens § 101, nr. 1, gælder præsumptionsansvaret for skader forvoldt ved påkørsel, sammenstød, væltning eller andre lignende kørselsuheld. Skaden skal således kunne karakteriseres som en trafikskade. Bestemmelsen er imidlertid i praksis fortolket ret vidt og omfatter således også tab af genstande fra køretøjet eller dets lad ... Dette gælder dog ikke, hvis ulykken ikke er sket i umiddelbar tilknytning til tabet af genstanden ...

Kørsel med et motordrevet køretøj, uden at motoren er i gang, er ligeledes omfattet af færdselslovens præsumptionsansvar ...

Ansvar efter § 101 gælder derimod ikke for skader forvoldt af parke-rede motorkøretøjer, medmindre køretøjet netop er standset op.

U 1972/959 H (sammenstød mellem motorcyklist og hest, der var ved at blive læsset af en parkeret lastvogn – frifindelse), smh. med U 1961/43 H (åbning af dør på standset vogn – domfældelse efter præsumptionsansvaret) ...

...

3.2.5. Hvilke skader er omfattet af ansvarsordningen ?

Færdselslovens bestemmelser om erstatningsansvar og bestemmelserne om tvungen ansvarsforsikring m.v., omfatter både skade på person og gods uden for køretøjet og skader på passagerer og på transporteret gods."

Om den foreslåede ændring fremgår af bemærkningerne til § 101 i lovudkastet i betænkningen, side 159-160, bl.a.:

"Den foreslåede ændring af § 101, stk. 1 og 2, indebærer, at der gennemføres et objektivt erstatningsansvar såvel for personskade, herunder tab af forsørger, som for tingsskade, når skaden forvoldes på trediemand – dvs. fodgængere, cyklister, passagerer og andre, der ikke er ejer, bruger eller fører af køretøjet – eller på gods tilhørende trediemand ...

Det er en forudsætning for anvendelsen af det særlige ansvarsgrundlag, at der er tale om et færdselsuheld eller en eksplosions- eller brandskade som skyldes brændstofanlæg i køretøjet. Der er ikke med den foreslåede ændring af bestemmelsens sproglige formulering tilsigtet nogen ændring med hensyn til afgrænsningen af de skadestilfælde der – som kørselsuheld – omfattes af bestemmelsen. Hidtidig retspraksis med hensyn til anvendelsesområdet for præsumptionsansvaret vil således fortsat være af betydning med hensyn til skader, der er forvoldt ved påkørsel, sammenstød, væltning og andre kørselsuheld. Der henvises til betænkningens kapitel 3.2.3."

Det fremgår af de almindelige bemærkninger pkt. 3.1. i forslaget til ændringsloven (Folketingstidende 1985/86, tillæg A, lovforslag nr. L 7, sp. 315), at Justitsministeriet kunne tilslutte sig forslaget i betænkningen om et objektivt ansvar for trafikskader forvoldt af motorkøretøjer. I de specielle bemærkninger til § 101 henvises til bl.a. betænkningens side 158-160, og det hedder endvidere (anf.st. sp. 330):

”Ændringen af ordet ”kørselsuheld” i den nugældende bestemmelse i § 101 til ”færdselsuheld” er alene af redaktionel karakter.”

Højesterets begrundelse og resultat

A pådrog sig en skade, da hun som passager var ved at stige ud af en bil, der holdt på en tankstation, idet hun blev ramt af bilens højre fordør, som en anden passager lukkede i. Sagen angår, om skaden er omfattet af færdselslovens § 101, stk. 1, om objektivt erstatningsansvar ved skader forvoldt af køretøjer ved færdselsuheld.

Spørgsmålet er, om bilen på uheldstidspunktet var i brug som trafikmiddel, og om uheldet i øvrigt kan karakteriseres som et færdselsuheld.

Som anført af byretten må det efter bevisførelsen lægges til grund, at uheldet skete efter, at bilen var standset, og motoren var slukket. Da skaden indtraf i umiddelbar tilknytning til den forudgående kørsel, må bilen uanset dette på uheldstidspunktet anses for at have været i brug som trafikmiddel, jf. herved bl.a. Højesterets dom af 16. november 1960 (UfR 1961.43).

Det fremgår af forarbejderne til § 101, stk. 1, at begrebet ”færdselsuheld” viderefører den hidtidige afgrænsning ”skader forvoldt ved påkørsel, sammenstød, væltning eller andre lignende kørselsuheld”.

Højesteret har i dom af 3. december 2010 (UfR 2011.760) udtalt, at § 101, stk. 1, og bestemmelsens forarbejder må forstås på den måde, at der skal foreligge et forhold, der må karakteriseres som kørselmæssigt usædvanligt, for at der kan være tale om et ”færdselsuheld”. Den pågældende sag angik et tilfælde, hvor en passager kom til skade i forbindelse med, at en bus satte i gang. Allerede fordi bilen i den foreliggende sag på uheldstidspunktet holdt stille, finder Højesteret, at det ikke kan kræves, at der skal foreligge et forhold, der er kørselmæssigt usædvanligt.

Som nævnt skete skaden ved, at A blev ramt af bilens dør, da hun som passager var ved at stige ud af bilen. Højesteret finder, at en situation som den foreliggende ikke kan anses for omfattet af en almindelig forståelse af begrebet ”færdselsuheld”, og at beskyttelseshensynet bag færdselslovens § 101, stk. 1, ikke kan begrunde et andet resultat. Højesteret bemærker herved, at den forvoldte skade ikke i tilstrækkelig grad kan anses for udslag af den særlige risiko for alvorlige uheld ved brug af motordrevne køretøjer, som ligger til grund for det objektive ansvar i færdselslovens § 101, stk. 1, og som efter retspraksis begrunder anvendelse af bestemmelsen i andre tilfælde af uheld med bildøre.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens dom.

Under hensyn til sagens karakter og videregående betydning skal ingen af parterne betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part.